

## POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Grzegorz Pastuszko

w sprawie ze skargi D.R.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki  
w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. I NKRS 59/23,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej  
i Spraw Publicznych w dniu 19 listopada 2025 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. I NKRS 59/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje skarżącemu D.R. od Skarbu Państwa - Sądu Najwyższego sumę pieniężną w wysokości 2 000 (dwa tysiące) zł za okres od 3 sierpnia 2023 r. do 24 lipca 2025 r.;**
- 3. zaleca Sądowi Najwyższemu wyznaczenie w sprawie I NKRS 59/23 posiedzenia w terminie 1 (jednego) miesiąca od dnia zwrotu akt;**
- 4. zarządza zwrot na rzecz skarżącego D.R. kwoty 200 (dwieście) złotych tytułem uiszczonej opłaty sądowej od skargi;**
- 5. w pozostałym zakresie skargę oddala.**

Paweł Czubik    Maria Szczepaniec    Grzegorz Pastuszko

## UZASADNIENIE

Pismem z dnia 24 lipca 2025 r. D.R. (dalej: „skarżący”) wniósł skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie o sygn. akt I NKRS 59/23 toczącej się przed Sądem Najwyższym. Skarżący domagał się: stwierdzenia, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Najwyższym pod sygn. akt I NKRS 59/23 nastąpiła przewlekłość postępowania, wydania sądowi zalecenia podjęcia postępowania w sprawie, przyznania od Skarbu Państwa-Sądu Najwyższego na rzecz skarżącego kwoty 4 000 złotych i zasądzenia od Skarbu Państwa-Sądu Najwyższego zwrotu kosztów postępowania w postaci opłaty skargi.

W uzasadnieniu skargi na przewlekłość postępowania wskazano, że przedmiotowa sprawa została zainicjowana wniesionym w dniu 10 lipca 2023 r. odwołaniem od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...]. Postanowieniem z dnia 24 sierpnia 2023 r., I NKRS 60/23, Sąd Najwyższy połączył sprawę I NKRS 60/23 z odwołania D.R. ze sprawą I NKRS 59/23, celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. akt I NKRS 59/23. Postanowieniem z dnia 20 marca 2024 r. Sąd Najwyższy, na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. *per analogiam* zawiesił postępowanie w sprawie z uwagi na „konieczność przeprowadzenia zmian legislacyjnych usuwających wady procesowe określone w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Wielka Izba) z 21 grudnia 2023 r., C-718/21 oraz wyroku pilotażowym Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 23 listopada 2023 r. Wałęsa przeciwko Polsce (skarga nr 50849/21) w terminie tam zakreślonym”. Wskazano, że oprócz wydania powyższego postanowienia o zawieszeniu postępowania, „które w istocie nie znajduje podstawy prawnej w polskiej procedurze cywilnej”, nie podjęto dalszych czynności zmierzających do jej rozpoznania. Treść postanowienia z dnia 20 marca 2024 r., wskazuje, że Sąd Najwyższy w składzie je wydającym, nie ma na celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

Pismem z dnia 21 października 2025 r. Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego poinformowała, że nie zgłasza udziału w niniejszym postępowaniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga, co do zasady zasługiwała na uwzględnienie, choć Sąd Najwyższy dokonał miarkowania sumy pieniężnej żądanej przez skarżącego.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”, „u.s.p.”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Równocześnie stosownie do art. 2 ust. 2 u.s.p. dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Przewlekłość postępowania może nastąpić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15).

Ustawa nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki jest m.in. wielomiesięczna bezczynność sądu polegająca na niewyznaczeniu rozprawy, trwająca co najmniej 12 miesięcy (patrz: postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; 14 marca 2007 r., III SPP 3/07; 22 stycznia 2019 r., I NSP 68/18; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; 16 maja 2019 r., I NSP 28/19; 21 maja 2019 r., I NSP 21/19; 14 czerwca 2019 r., I NSP 37/19; 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22; 7 lipca 2022 r., I NSP 204/22; 23 listopada 2022 r., I NSP 312/22), jakkolwiek w części orzeczeń wskazuje się, że także krótsza, np. ośmiomiesięczna bezczynność sądu, naruszyć może prawo strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (patrz: postanowienia Sądu Najwyższego z: 8 maja 2013 r., III SPP 51/13; 17 grudnia 2013 r., III SPP 242/13; 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Podobnie przyjmował Naczelny Sąd Administracyjny (zob. postanowienia NSA z: 7 lipca 2006 r., I OPP 64/06; 24 kwietnia 2008 r., I OPP 16/08; 4 czerwca 2008 r., I OPP 20/08; 24 lipca 2008 r., I OPP 23/08, oraz 21 kwietnia 2010 r., II OPP 10/10).

Sąd Najwyższy podziela przytoczone wyżej poglądy i w zaistniałych okolicznościach stwierdza, że doszło do naruszenia prawa skarżącego do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, I NKRS 59/23. Zarządzeniem z dnia 3 sierpnia 2023 r. wpisano sprawę do repertorium I NKRS 60/23. Następnie zarządzeniem z dnia 7 sierpnia 2023 r. przydzielono sprawę sędziemu sprawozdawcy. Postanowieniem z dnia 24 sierpnia 2023 r. sprawę I NKRS 60/23 połączono do wspólnego rozpoznania ze sprawą I NKRS 59/23. Zarządzeniem z dnia 23 listopada 2023 r. wyznaczono skład orzekający, o czym poinformowano odwołujących się. Od tego czasu nie podjęto żadnych czynności zmierzających do rozpoznania sprawy, pomimo przedstawienia przez Prezesa Izby akt składowi orzekającemu celem podjęcia czynności orzeczniczych. Nie sposób uznać, że wydanie postanowienia o zawieszeniu postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. *per analogiam*

„z uwagi na konieczność przeprowadzenia zmian legislacyjnych usuwających wady procesowe” było czynnością prawidłową ani też że zostało podjęte w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Pomimo upływu 2 lat do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania nie wyznaczono terminu posiedzenia.

Orzekając o przyznaniu skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego sumy pieniężnej, Sąd Najwyższy uznał, iż należna będzie kwota 2 000 zł. Jednocześnie Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do przyznania skarżącemu żądanej sumy pieniężnej w wysokości 4 000 zł. W uzasadnieniu skargi nie przedstawiono żadnych okoliczności uzasadniających przyznanie kwoty wyższej niż minimalna przewidziana przez art. 12 ust. 4 u.s.p. Zasądzona suma pieniężna rekompensuje samo zaistnienie, jak i skutki przewlekłości postępowania. Skarb Państwa – Sąd Najwyższy powinien rozważyć możliwość odzyskania zasądzonej kwoty od sędziego, który swoim postępowaniem świadomie doprowadził do wystąpienia przewlekłości w sprawie I NKRS 59/23. Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 u.s.p. orzekł, jak w sentencji.

Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 3 u.s.p. zalecił wyznaczenie w sprawie I NKRS 59/23 posiedzenia w celu merytorycznego rozpoznania sprawy w terminie miesiąca od dnia zwrotu akt. Sąd rozpoznający skargę na przewlekłość postępowania nie może zalecić sądowi wydania orzeczenia o określonej treści, czego domagał się skarżący.

Sąd Najwyższy zgodnie z dyspozycją art. 17 ust. 3 u.s.p.p. zarządził zwrot na rzecz skarżącego uiszczonej opłaty sądowej od skargi.

W związku z powyższym Sąd orzekł jak w sentencji.

Paweł Czubik      Maria Szczepaniec      Grzegorz Pastuszko

M.L.

[a.†]